

Kunststofketenproject KIDV, werkpakket 3

Resultaten Marktscan kunststof verpakkingketen

Samenvatting, augustus 2017

Doelstelling en aanpak

In het kunststofketenproject van het KIDV is onderzocht hoe de kunststof verpakkingketen zowel qua grondstoffen als economisch verder kan worden gesloten. Hiervoor is het onder meer nodig dat de vraag naar gerecyclede kunststoffen binnen én buiten de verpakkingketen toeneemt. Er zijn nu hindernissen die een toename van die vraag in de weg staan. Daarom heeft het KIDV een marktscan uitgevoerd met als doel deze hindernissen te achterhalen én aanknopingspunten te vinden voor interventies voor het verder sluiten van de keten. In de gesprekken met ketenpartijen stonden drie vragen centraal:

- Wat zijn voor ketenpartijen, in het bijzonder voor producenten/importeurs die verpakte producten op de Nederlandse markt brengen en voor verpakkingproducenten van verpakkingen, de belangrijkste drempels en hindernissen bij het sluiten van de kunststofketen?
- Wat zijn aanknopingspunten om gerecyclede kunststoffen, afkomstig van kunststof verpakkingafval, in een volgende productiecycclus in te zetten, bij voorkeur maar niet per se uitsluitend, in verpakkingen?
- Welke interventies zijn denkbaar en/of nodig om te komen tot een betere sluiting van de kunststof verpakkingketen, zowel qua grondstoffen als economisch?

De marktscan is uitgevoerd via bilaterale gesprekken en twee werksessies. In de bilaterale gesprekken met producenten/importeurs is gevraagd onder welke voorwaarden zij bereid zouden zijn om gerecyclede kunststoffen in te (laten) zetten. Vervolgens zijn gesprekken gevoerd met andere partners uit de kunststof verpakkingketen, zoals leveranciers van virgin kunststoffen, producenten van verpakkingen, recyclers, sorteerdere en inzamelaars. Dit om vast te stellen wat er in de verschillende stappen nodig is om gerecyclede kunststoffen te maken ter vervanging van virgin kunststoffen.

Belangrijkste resultaten

De gesprekken met ketenpartijen leverden de volgende inzichten op:

- Producenten/importeurs staan in toenemende mate open voor verpakkingen waarin, naast virgin kunststoffen, ook gerecyclede kunststoffen worden gebruikt. De detailhandel daagt hen daartoe ook steeds meer uit. Aan de toepassing van gerecyclede kunststoffen stellen zij echter stevige eisen qua veiligheid, geur, 'look & feel' en kosten. Naarmate beter aan deze eisen wordt voldaan, zal de vraag naar gerecyclede kunststoffen toenemen.
- Producenten/importeurs en ook producenten van verpakkingen vinden dat de hoofdzet moet zijn om gerecyclede kunststoffen te gebruiken als substituuut voor virgin kunststoffen. Dat kan in voedselverpakkingen, maar ook in non-food verpakkingen en in andere sectoren. De levensmiddelenmarkt is dan de entree voor virgin kunststoffen. Voorwaarden voor de toepassing van gerecyclede kunststoffen zijn een stabiele aanvoer én kwaliteit, naast een concurrerend kostenniveau.
- Producenten van verpakkingen en producenten/importeurs zien wel brood in chemische recycling van kunststoffen, omdat deze route de verwerking van complexe verpakkingen dichterbij brengt.

- Grote leveranciers van virgin kunststoffen beraden zich op hun toekomstige marktpositie, omdat de productie van virgin kunststoffen verschuift naar andere regio's in de wereld. Daarnaast worden deze concerns uitgedaagd mee te denken over duurzaamheidsvraagstukken van grote afnemers van verpakkingsmateriaal.
- Recyclers onderkennen dat de technische functionaliteiten van gerecyclede kunststoffen op orde moeten zijn om zich te kunnen meten met de leveranciers van virgin kunststoffen. Daarbij gaat het ook om 'look & feel' en geur. De vervuiling van het kunststof verpakkingsafval moet volgens de recyclers daarom worden teruggebracht. De huidige werkwijze, waarbij wordt geleverd volgens DKR-specificaties, draagt onvoldoende bij aan een hogere kwaliteit van de gerecyclede kunststoffen.
- Sorteerdere zien voor zichzelf de uitdaging om meer mono-stromen en minder mix kunststoffen uit te sorteren. Producenten/importeurs, producenten van verpakkingen én de recyclers denken dat aandacht voor 'design for recycling' de recycling vooruit helpt. Dan gaat het er niet alleen om meer mono-materialen te gebruiken, maar ook om verpakkingen zo te ontwerpen dat betere inzamel- en sorteerresultaten worden bereikt. Een beter sorteerrendement stelt eisen aan de inzameling van kunststof verpakkingsafval; de communicatie naar de burgers kan wat dat betreft beter.

Uit de werksessies kwamen onder meer de onderstaande punten naar voren:

- Het aanjagen van de vraag naar gerecyclede kunststoffen is in handen van de bedrijven die productverpakkingscombinaties leveren én de detailhandel. Daarbij is voedselveiligheid een belangrijk aandachtspunt. Sommige ketenpartijen bepleiten in dit verband unieke productverpakkingscombinaties in bepaalde sectoren, zoals het toepassen van PET voor uitsluitend de voedingsmiddelenindustrie.
- Een nadere classificatie van gerecyclede kunststoffen in kwaliteitsklassen zou positief kunnen uitwerken voor de vraag naar die gerecyclede kunststoffen. Een onderverdeling in een beperkt aantal standaardkwaliteiten zou de verhandelbaarheid en toepassing ten goede komen, zo verwachten de ketenpartijen. De uitwerking is echter complex en vereist inschakeling van bijvoorbeeld een NEN-instituut.
- 'Design for recycling', rekening houdend met 'end-of-life' complicaties, kan bijdragen aan het beter sluiten van de kunststofketen. Opgemerkt is dat het de kunst is om - tegen de trend van steeds meer verschillende en steeds complexere verpakkingen in - op zoek te gaan naar een eenvoudiger ontwerp van verpakkingen, met behoud van functionaliteit.
- Ketenpartijen pleiten voor een sterke differentiatie van de heffingen door het Afvalfonds Verpakkingen (Afvalbeheersbijdrage). Voor het gebruik van goed recycleerbare verpakkingen en/of het gebruik van gerecyclede kunststoffen in verpakkingen geldt dan een lagere bijdrage dan voor dan verpakkingen die uitsluitend uit virgin kunststoffen bestaan. Door die differentiatie zouden lastig te recyclen verpakkingen kunnen worden teruggedrongen, ten faveure van verpakkingen die beter bijdragen aan het sluiten van de kunststofketen.
- Kennisdeling in de keten, in combinatie met communicatie naar andere betrokkenen, zoals bestuurders en burgers, is belangrijk. Daarbij is ook een rol weggelegd voor het onderwijs om aandacht te vragen voor 'design for recycling' (of 'design for circularity').

Conclusies

De marktscan maakt duidelijk dat het verder sluiten van de kunststof verpakkingsketen kan worden gerealiseerd als het nog niet sluiten van de kunststof verpakkingsketen, zowel qua grondstoffen als economisch, als een gezamenlijk probleem wordt ervaren en er in de kunststofketen meer wordt

samengewerkt. Deze samenwerking kan ervoor zorgen dat het beter sluiten niet per ketenstap, maar juist over de gehele keten wordt opgepakt.

Meer informatie

De rapportage van het werkpakket Marktscan, van de andere werkpakketten en de rapportage van het kunststofketenproject van het KIDV vindt u [hier](#).